Brüsszel, 2026. október 26.

Címzett: A CIS stratégiai koordinációs csoport tagjai

Másolat: Európai Bizottság, ENV.C.1

Tárgy: Felhívás a víziközmű-szolgáltatók részéről a Víz Keretirányelv felülvizsgálata ellen

Tisztelt SCG-tagok!

Az Aqua Publica Europea, az AquaFed, az EurEau és az Európai Vízügyi Szövetség (European Water Association – EWA), amelyek együttesen Európa-szerte képviselik a víziközmű-szolgáltatókat, és több mint 500 millió európai polgár számára biztosítják az ivóvízellátást, valamint a szennyvíz biztonságos kezelését, továbbá az SGI Europe, amely az általános érdekű szolgáltatásokat képviseli az Európai Unióban, ezúton szeretnék megosztani aggályaikat az Európai Bizottságnak a Víz Keretirányelv (VKI) felülvizsgálatára irányuló szándékával kapcsolatban.

Az Unió helyzetéről szóló beszédében Ursula von der Leyen elnök asszony ismét helyesen állította a vízbiztonságot az uniós politikai menetrend középpontjába. Annak elismerése, hogy a víz alapvető fontosságú az európai polgárok, Európa ipara és az élelmezésbiztonság szempontjából, jól tükrözi az európai víziközmű-szolgáltatók előtt álló valós kihívásokat. Az éghajlatváltozás, a szennyezés, az elöregedő infrastruktúra és a növekvő vízigény egyre nagyobb nyomást gyakorol Európa vízkészleteire, valamint az alapvető víziközmű-szolgáltatásokat biztosító infrastruktúrára.

Az éghajlatváltozás már most is hatással van az édesvízkészletek rendelkezésre állására; 2026 rendkívül száraz nyara ismét rávilágított a sürgős fellépés szükségességére. Lényeges továbbá, hogy az aszály és a vízhiány hatásait a vízminőségi problémák tovább súlyosbítják. Amennyiben megszűnnek a vízkészletek szennyezettségének ellenőrzésére irányuló intézkedések, fennáll annak a veszélye, hogy ezek a készletek ivóvízellátásra vagy más hasznos célokra alkalmatlanná válnak, ami ténylegesen csökkenti a rendelkezésre álló vízkészletek mennyiségét. Európa gazdaságának és társadalmának működéséhez ugyanis nem csupán elegendő vízre, hanem elegendő tiszta vízre van szükség.

A Bizottság a Vízreziliencia-stratégiában elismerte, hogy a vízzel szembeni ellenálló képesség megteremtése a meglévő uniós vízügyi joganyag hatékonyabb végrehajtásától és érvényesítésétől függ. A Víz Keretirányelv az uniós vízpolitika sarokköve, és annak is kell maradnia, egyúttal alapját kell képeznie Európa azon törekvéseinek, amelyek mind a vízminőség, mind a vízmennyiség védelmét szolgálják. Egy európai vízügyi kezdeményezés elősegíthetné a tagállamok közötti szorosabb koordinációt, felgyorsíthatná a meglévő vízügyi jogszabályok végrehajtását, valamint ösztönözhetné a bevált gyakorlatok megosztását a vízhatékonyság, a digitalizáció, a szennyezés forrásnál

történő ellenőrzése és a reziliencia területén. A kezdeményezésnek a Vízreziliencia-stratégiára kell épülnie, és a vízminőséget, valamint a vízmennyiséget ugyanazon érem két oldalaként kell kezelnie.

A vízügyi ágazat ismételten hangsúlyozta, hogy a vízzel szembeni ellenálló képesség a vízkészletek védelmével és a szennyezés forrásnál történő megelőzésével kezdődik. E tekintetben a Víz Keretirányelv felülvizsgálata – a végrehajtás felgyorsítása és a szennyezés problémájának kezelése helyett – jelentős kockázatot jelenthet a jövőbeni vízbiztonság és reziliencia szempontjából. A VKI rendelkezéseinek eltörlése vagy gyengítése a meglévő kihívások megoldása helyett azok súlyosbodásához vezethet.

A szennyeződés forrásnál történő megelőzése lényegesen olcsóbb és hatékonyabb, mint az úgynevezett „csővégi" (end-of-pipe) kezelési eljárások alkalmazása, amelyek során a szennyező anyagok erősen felhígulnak, ezért eltávolításuk jóval nehezebb. A Víz Keretirányelv (VKI) által biztosított eszközök, kötelező érvényű célkitűzések és szigorúan szabályozott eltérési lehetőségek nélkül az európai szereplők elveszítik a környezetvédelem szempontjából nélkülözhetetlen iránymutatást. A víziközmű-szolgáltatók kritikus fontosságú szervezetek; amennyiben működésüket a szennyezés veszélyezteti, annak tovagyűrűző hatásai alapvető társadalmi és gazdasági funkcióinkat is megzavarják.

A polgárok, az általános érdekű szolgáltatások (SGI-k), valamint a kis- és nagyvállalkozások mindennapi életük, irodai működésük és termelési folyamataik során egyaránt nagymértékben függenek a megbízható vízellátástól és szennyvízkezeléstől. A szennyezés okozta károk helyreállítása közvetlenül magasabb vízdíjakat eredményez mind a háztartások, mind a vállalkozások számára. Ha a szélesebb társadalommal és a gazdaság egészével fizettetik meg a többlettisztítás költségeit, az nem növeli Európa versenyképességét. Ehelyett a pénzügyi terheket a szennyezőkről más gazdasági szereplőkre hárítja át, és végső soron a jövőt veszélyezteti.

Tekintettel ezekre a potenciálisan súlyos következményekre, a VKI bármilyen felülvizsgálatára kizárólag megalapozott indokok alapján kerülhetne sor. Eddig azonban ilyen indoklással nem találkoztunk. A Bizottság 2026 májusában iránymutatást tett közzé az irányelv végrehajtásáról, amely bemutatja, hogy a stratégiai projektek – köztük a bányászati projektek – miként valósíthatók meg a meglévő jogi keretrendszerben, a vízvédelmi követelmények tiszteletben tartása mellett. Az iránymutatás egyértelműen bizonyítja, hogy az irányelv már jelenleg is kellő rugalmasságot biztosít, és a jogszabály módosítása nélkül is rendelkezésre állnak a végrehajtást segítő megoldások. Mindez komoly kétségeket vet fel a felülvizsgálat szükségességével kapcsolatban.

Ezeket a kétségeket a 2026. júniusi Környezetvédelmi Tanács ülésén is megfogalmazták, amikor Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Dánia és Magyarország nyilvánosan ellenezte a VKI felülvizsgálatát, arra hivatkozva, hogy a jelenlegi szabályozási keret már most is megfelelő rugalmasságot biztosít. Amennyiben olyan esetek merülnek fel, amikor

a VKI követelményein túlmutató egyes nemzeti szabályozások valóban akadályozzák a kritikus fontosságú nyersanyagokkal (CRM) kapcsolatos projekteket, akkor magának a VKI-nak a módosítása sem megfelelő, sem arányos megoldást nem jelentene.

Felhívjuk az Európai Bizottságot, hogy a készülő európai vízügyi kezdeményezést használja fel a meglévő uniós vízügyi joganyag végrehajtásának megerősítésére, a Vízreziliencia-stratégiával összhangban, ugyanakkor tartózkodjon a Víz Keretirányelv felülvizsgálatától. Az irányelv egyértelmű bizonyítékokon alapuló indoklás nélküli felülvizsgálata aláássa a vízvédelmet egy olyan időszakban, amikor Európa ezt a legkevésbé engedheti meg magának.

A tiszta és megfizethető víz emberi jog és közjó, a vízzel szembeni ellenálló képesség pedig biztonsági kérdés is – a Víz Keretirányelv újbóli megnyitása most mindhárom értéket veszélybe sodorná.

Tisztelettel,

Aqua publica europea
EUROPEAN ASSOCIATION OF PUBLIC WATER OPERATORS

AquaFed

EurEau

EWA
EUROPEAN WATER ASSOCIATION

SGI europe
Employers entrusted to deliver Sustainability Growth Innovation